ISSN 2029–1701 (print)
ISSN 2335–2035 (online)

Mokslinių straipsnių rinkinys
VISUOMENĖS SAUGUMAS IR VIEŠOJI TVARKA
PUBLIC SECURITY AND PUBLIC ORDER
2015 (13) Scientific articles

ŠAUNAMOJO GINKLO PANAUDOJIMO PRAKTIKA POLICIJOS VEIKLOJE 2014 METAIS

Viačeslav Čigrin*

**Mykolo Romerio universiteto Viešojo saugumo fakulteto Valstybės sienos apsaugos katedra*
Putvinskio g. 70, LT-44211 Kaunas-ACP
Telefonas (8-37) 303442,
Elektroninis paštas: cigrin@mruni.eu;

Anotacija. Teisės normų privalomumui užtikrinti naudojama valstybės prievartą, nes ne visada užtenka naudos, moralės normų, viešosios nuomonės ar įsitikinimų. Turintys atitinkamus įgaliojimus pareigūnai įstatymų numatytais atvejais turi teisę panaudoti prievartą, kai būtina užkirsti kelią teisės pažeidimams, sulaikyti juos padariusius asmenis ir kitais atvejais, saugant bei ginant asmens, visuomenės, valstybės teisėtus interesus. Be to, pareigūnai, vykdydami savo tarnybos pareigas, turi teisę ginti ir savo gyvybę bei sveikatą. Šiais tikslais Lietuvos respublikos policijos veiklos įstatymas numato pareigūnų teisę turėti ir atitinkamose situacijose panaudoti šaunamąjį ginklą ir kitas fizinės ir psichinės prievartos priemonės. Kadangi prievartos priemonių panaudojimas visais atvejais apriboja asmens, prieš kurį šios priemonės naudojamos, galimybę veikti pagal savo valią, asmens laisvę ribojančių priemonių naudojimas griežtai reglamentuotas įstatymo teisės normomis, paliekant pareigūnams diskrecijos teisę, pasireiškiančią tik švelnesnės prievartos formos pasirinkimu. Iš visų prievartos rūšių didžiausią pavojų asmeniui, prieš kurį naudojama prievarta, sukelia šaunamųjų ginklų naudojimas. Būtinumas panaudoti prievartą gali kilti įvairiose situacijose, pvz., jėga priverčiant asmenį įvykdyti teisėtą reikalavimą; atremiant pavojingą kėsinimąsi; sulaikant asmenį, padariusi teisės pažeidimą ir vengiantį sulaikymo, stabdant automobilį ir kt. Todėl policijos pareigūnams išimtiniais atvejais tenka naudoti šaunamąjį ginklą. Straipsnyje pateikiami duomenys apie šaunamojo ginklo panaudojimo atvejus 2014 metais.

Pagrindinės sąvokos: šaunamasis ginklas, policijos pareigūnas, šaunamojo ginklo panaudojimas.

ĮVADAS

Teisės normomis sureguliavus tam tikrus visuomeninius, ekonominius, socialinius ar kitus santykius šių teisės normų saugomos vertybės arba siekiami sukurti santykiai dažniausiai nebūna besąlygiškai naudingi visiems piliečiams arba socialinėms grupėms. Todėl teisė yra ne tik elgesio taisyklė, o visuotinai privaloma elgesio norma. Tačiau teisės privalomumas nėra visiškai imanentinis teisių ir pareigų vienovės požymis, nes nauda, moralės normos, viešoji nuomonė arba įsitikinimai dažniausiai nebūna pajėgūs užtikrinti teisės privalomumo visuotinumą. Tokiais atvejais teisės privalomumas užtikrinamas pasitelkiant į pagalbą valstybės prievartą[1]. Turintys atitinkamus įgaliojimus pareigūnai turi teisę panaudoti prievartą, kai būtina užkirsti kelią teisės pažeidimams, sulaikyti juos padariusius asmenis ir kitais atvejais, saugant bei ginant asmens, visuomenės, valstybės

[1] Dambrauskienė G., Marcijonas A., Monkevičius E. Lietuvos teisės pagrindai. – Vilnius: Justitia, 2004.

teisėtus interesus. Įstatymų numatytais atvejais ir tvarka pareigūnams leidžiama naudoti psichinę ar fizinę prievartą, šaunamąją ginklą bei sprogstamąsias medžiagas[2]. Švelniausia prievartos forma yra psichinė prievarta. Ji suprantama kaip įspėjimas apie ketinimą panaudoti fizinę prievartą, šaunamąjį ginklą bei sprogstamąsias medžiagas. Psichinei prievartai taip pat prilyginamas šaunamojo ginklo demonstravimas bei įspėjamieji šūviai. Fizinė prievarta suprantama kaip bet kokio pobūdžio fizinės jėgos bei kovinių imtynių veiksmų naudojimas, specialiųjų priemonių, t.y. lazdų, antrankių, surišimo priemonių, dujų, tarnybinių šunų, transporto priverstinio stabdymo bei kitų aktyvios ir pasyvios gynybos priemonių naudojimas. Pareigūnas turi tam tikrą diskreciją pasirinkdamas naudotinos prievartos būdą, tačiau ši diskrecija pasireiškia tik švelnesnės prievartos formos pasirinkimu[3]. Prievarta, dėl kurios gali būti sužalojamas kūnas arba kuri gali baigtis asmens mirtimi, gali būti naudojama tik tiek, kiek to reikia tarnybinei pareigai atlikti ir tik po to, kai visos įmanomos įtikinimo ar kitos priemonės nebuvo veiksmingos[4].

Šalyje pakankamai dažnai policijos pareigūnai susiduria su situacijomis, kai transporto priemonių vairuotojai nepaklūsta teisėtiems reikalavimams sustabdyti transporto priemones arba pasitraukia iš eismo įvykio vietos. Dažniausiai situacija, kai transporto priemonės vairuotojas nepaklūsta teisėtam policijos pareigūno reikalavimui sustabdyti transporto priemonę, sukelia pareigūnui neigiamas emocijas, ir būtent tokiais atvejais turi pasireikšti jo tvirtas charakteris, psichologinis, teisinis ir profesinis pasirengimas[5]. Teisės aktai, žinybinės instrukcijos numato visą eilę veiksmų, kuriuos būtina atlikti, siekiant sustabdyti nedrausmingą vairuotoją. Tai ir pranešimas visiems tuo metu patruliuojantiems policijos ekipažams apie nepaklususią reikalavimui sustoti transporto priemonę, galimų jos judėjimo krypčių užblokavimas, transporto priemonės persekiojimas nesukeliant pavojaus aplinkiniams, kitiems eismo dalyviams, persekiojantiems pareigūnams ir net pačiam pažeidėjui ar pažeidėjams. Tarnybinio šaunamojo ginklo panaudojimą reglamentuoja Policijos veiklos įstatymo 25 straipsnis[6]. Pirmoji jo dalis skelbia, kad policijos pareigūnas, kai kitos prievartos priemonės yra neveiksmingos, kaip išimtinę priemonę turi teisę panaudoti šaunamąjį ginklą.

[2] Lietuvos respublikos policijos veiklos įstatymas. Aktuali redakcija 2012-10-20.
[3]Urmonas A. Pranevičienė B. Administracinės diskrecijos esmė ir diskrecijos kontrolės galimybės // *Jurisprudencija: mokslo darbai*. – Vilnius: LTU. T. 32(24). 2002 m.
[4] Linkevičiūtė I. Administracinė diskrecija ir jos vertinimas teismų praktikoje. *Jurisprudencija: mokslo darbai*. – Vilnius: MRU. T. 5(83). 2006m.
[5] Čigrin V. Šaunamojo ginklo panaudojimo policijos veikloje analizė. *Visuomenės saugumas ir viešoji tvarka*. 2013, (10) : 36-44.
[6] Lietuvos respublikos policijos veiklos įstatymas. Aktuali redakcija 2012-10-20.

Trečiojoje šio straipsnio dalyje nurodoma, kad policijos pareigūnas turi teisę panaudoti šaunamąjį ginklą prieš transporto priemonę ir gyvūnus. Visiškai kitaip vertintina situacija, kuomet transporto priemonės vairavimas sukelia neabejotiną pavojų aplinkinių asmenų sveikatai ar gyvybei, kitų eismo dalyvių transporto priemonėms, padidinto pavojaus statiniams ir objektams, o kitokių priemonių sustabdyti transporto priemonės nėra arba jos išnaudotos ir neduoda reikiamo rezultato, policijos pareigūnas, laikydamasis visų atsargumo priemonių, turi teisę panaudoti šaunamąjį ginklą prieš tokią transporto priemonę[7]. Kai šaunamasis ginklas buvo panaudotas transporto priemonei sustabdyti, pareigūnas nedelsdamas privalo pranešti apie tokį tarnybinio ginklo panaudojimą. Nederėtų pamiršti, kad apie veikas, susijusias su rizika, kylančia panaudojant šaunamąjį ginklą, kalbama ir baudžiamajame įstatyme. BK 30 straipsnis apibrėžia profesinių pareigų vykdymą[8]. Pirmoji šio straipsnio dalis numato, kad asmuo pagal šį kodeksą neatsako už žalą, kurią padarė vykdydamas profesines pareigas, jeigu jis neviršijo įstatymų ar kitų teisės aktų nustatytų įgaliojimų. Tuo atveju, kai policijos pareigūno reikalavimui sustoti nepakluses transporto priemonės vairuotojas savo tolimesniais veiksmais kelia akivaizdžią grėsmę (pavojų) kitų kelių eismo dalyvių ar kitų asmenų sveikatai, gyvybei ar turtui, padidinto pavojaus statiniams ir objektams, o kitokių priemonių sustabdyti transporto priemonės nėra arba jos išnaudotos ir neduoda reikiamo rezultato, policijos pareigūno veiksmai, panaudojant tarnybinį šaunamąjį ginklą tokiai transporto priemonei sustabdyti, vertintini, kaip būtinasis reikalingumas[9] Lietuvos Respublikos administracinių teisės pažeidimų kodeksas (aktuali 2013-08-01 redakcija) numato atsakomybę už šį pažeidimą bei tiksliai nurodo, kaip turi būti stabdoma transporto priemonė[10].

Straipsnio tikslas – apžvelgti policijos pareigūnų tarnybinio šaunamojo ginklo panaudojimo 2014 kalendoriniais metais atvejus.

Straipsnio uždaviniai:

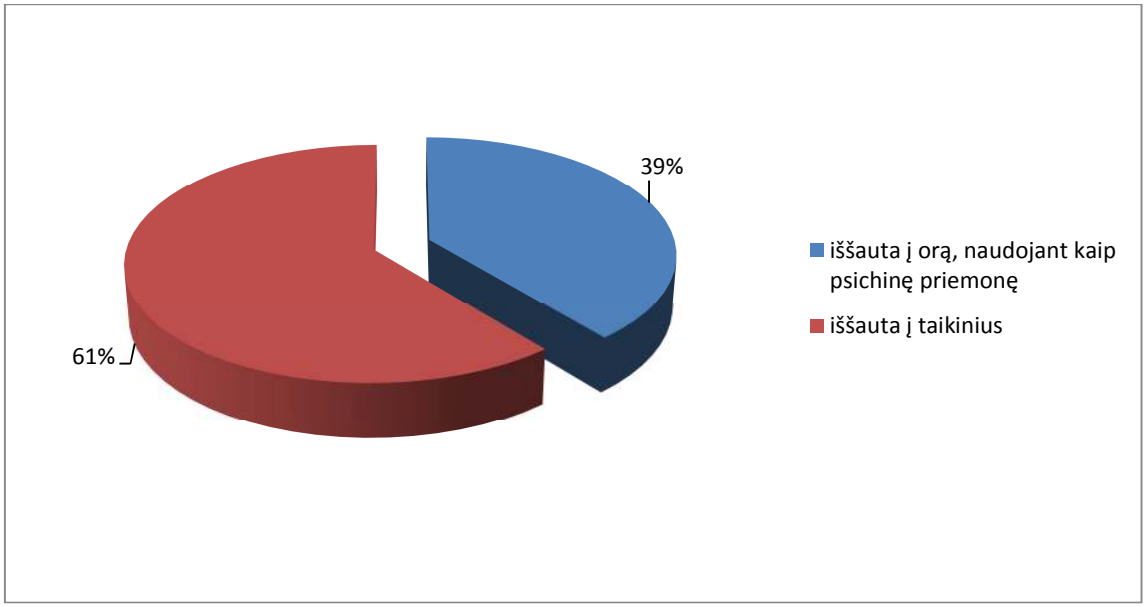
- Apžvelgti šaunamojo ginklo panaudojimo tikslą ir objektą.
- Apžvelgti tarnybinio šaunamojo ginklo panaudojimo teisėtumą.
- Apžvelgti šaunamojo ginklo panaudojimo aplinkybės.
- Apžvelgti policijos pareigūnų šaunamojo ginklo panaudojimo dinamiką 2012-2014 m.m.

[7] Lietuvos Aukščiausiojo Teismo Nutartis Nr. 2K–304/2004.
[8] Lietuvos respublikos baudžiamasis kodeksas. Aktuali redakcija 2013-07-13.
[9] Lietuvos Aukščiausiojo Teismo nutartis Nr. 2K–565/1999.
[10] Lietuvos respublikos administracinių teisės pažeidimų kodeksas. Aktuali redakcija 2013-08-01.

Tyrimo metodai - mokslinės literatūros ir dokumentų analizės, statistinių duomenų analizės ir lyginamasis metodai.

APŽVALGOS REZULTATAI IR JŲ APTARIMAS

Apžvalgai buvo panaudota 19 tarnybinių patikrinimų medžiaga dėl policijos pareigūnų tarnybinio ginklo panaudojimo nuo 2014 metu sausio 18 dienos iki 2014 metu gruodžio 29 dienos. Pareigūnai naudojo tarnybinį ginklą gindamiesi, priverstinai stabdydami transporto priemones, sulaikydami asmenis. Viso per metus buvo iššauti 57 šūviai, iš jų 22 šūviai atlikti į orą, naudojant kaip psichinę prievartą (39%) (1 pav.).

1 pav. Policijos pareigūnų šaunamojo ginklo panaudojimo paskirstymas pagal šaudymo objektą.

Matome, kad policijos pareigūnai stengęsi nepiktnaudžiauti šaunamąsias ginklais ir pagrinde juos naudojo kaip psichinę priemonę.

Pagrindines tendencijas per pastaruosius tris metus (2012-2014 m.) akivaizdžiai iliustruoja pateiktos statistinės duomenys 1 lenteleje [11].

[11] Čigrin V. Šaunamojo ginklo panaudojimo policijos veikloje analizė. *Visuomenės saugumas ir viešoji tvarka*. 2013, (10) : 36-44.
Čigrin V. Šaunamojo ginklo panaudojimo praktika policijos veikloje 2013 metais *Visuomenės saugumas ir viešoji tvarka*. 2014, (11) : 49-58.

ISSN 2029–1701 (print)
ISSN 2335–2035 (online)

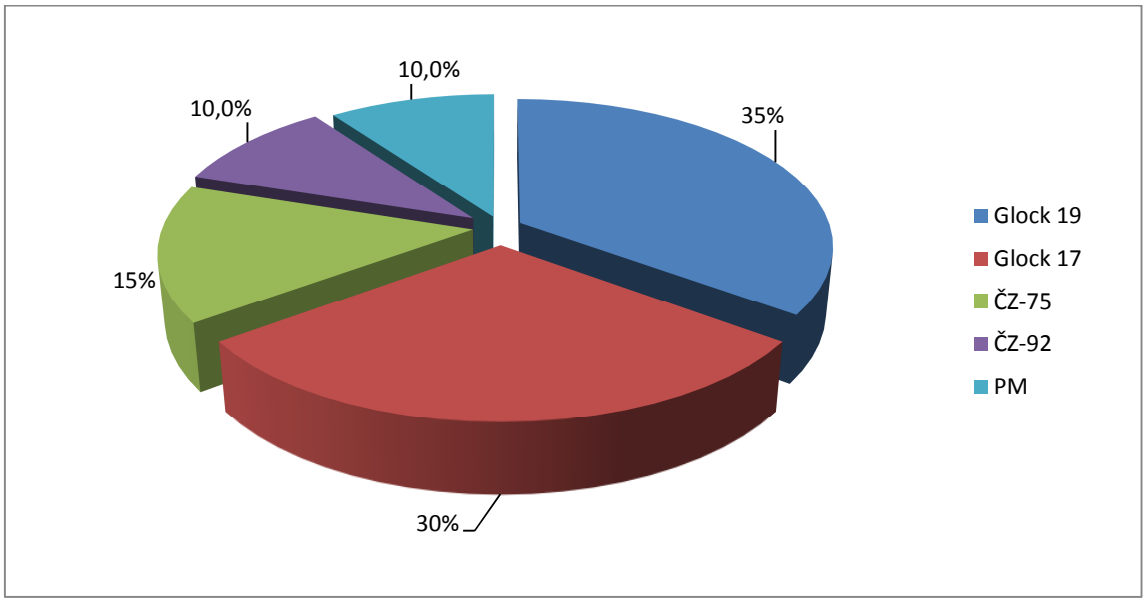

1 lentelė. Policijos pareigūnų iššautų šūvių dinamiką.

Šaudymo objektas	2012 m.		2013 m.		2014 m.	
	šūviai	%	šūviai	%	šūviai	%
Iššauta į orą	53	79	41	36	22	39
Iššauta į taikinį	14	21	73	64	35	61

Iš pateiktos lentelės matyti, kad yra iššautų šūvių mažėjimo tendencija, ypač paliginus 2013 m. ir 2014 m. Jeigu 2012 m. buvo iššauta 67 kartus, 2013 m.- 114 kartus, tai 2014 m. tik 57 kartus.

Policijos pareigūnai panaudojo tarnybinius ginklus - įvairių modelių pistoletus (2 pav.).

2 pav. Policijos pareigūnų panaudotų ginklų paskirstymas pagal modelius.

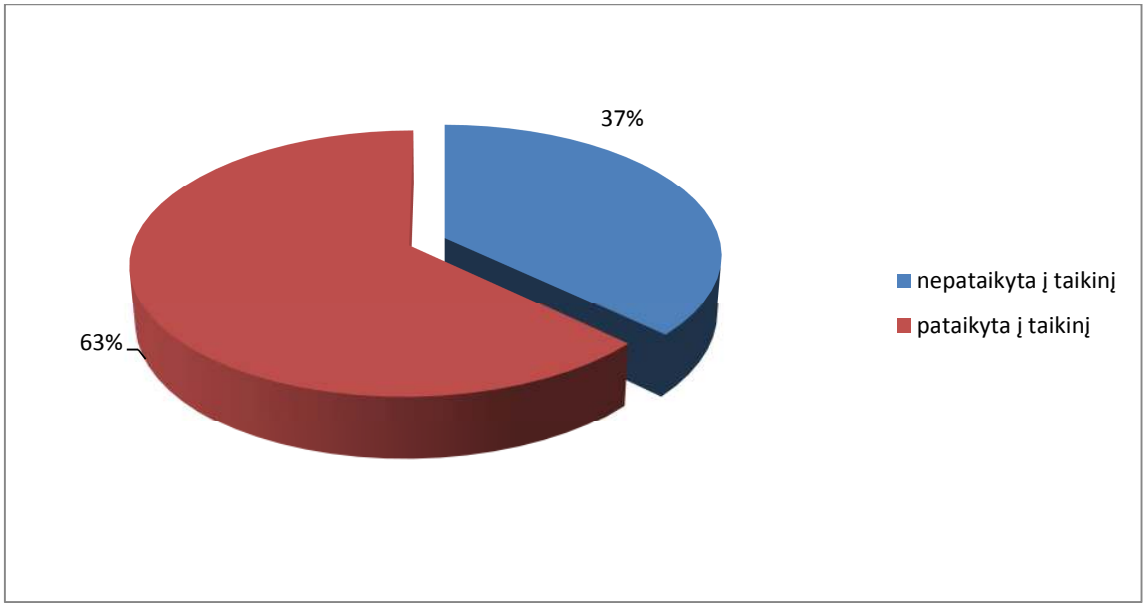
Policijos pareigūnai panaudojo 9 mm tarnybinius ginklus: pistoletus Glock 19 - 7 kartus (35%), pistoletus Glock 17 - 6 kartus (30%), pistoletus ČZ-75 - 3 kartus (15%), pistoletus ČZ-92 ir PM - po 2 kartus (po 10%). Per pastaruosius tris metus (2012-2014 m.) policijos pareigūnai savo veikloje panaudojo įvairių modelių tarnybinius pistoletus (2 lentelė).

2 lentelė. Policijos pareigūnų panaudotu ginklų paskirstymas per 2012-2014 m.m.

Ginklo modelis	2012 m.		2013 m.		2014 m.	
	atvejai	%	atvejai	%	atvejai	%
Glock 19	11	44,5	10	43	7	35
Glock 17	7	28,5	9	39	6	30
Glock 26	-	-	1	4,5	-	-
ČZ-75	2	9	1	4,5	3	15
ČZ-85	1	4,5	-	-	-	-
ČZ-92	-	-	-	-	1	10
PM	2	9	2	9	2	10
PSM	1	4,5	-	-	-	-

Per pastaruosius tris metus (2012-2014 m.) populiariausiais ginklais išlieka Glock 19 ir Glock 17 modelių pistoletai, rečiausiai panaudoti ČZ-85, ČZ-92 ir PSM modelių ginklai.

Šaudydami į taikinius (automobilių ratus, į pavojingus gyvūnus, į asmenį įtariama įvykdę nusikaltimą) policijos pareigūnai atliko 35 šūvius, pataikydami 22 kartus (63%) (3 pav.).

3 pav. Pataikytu šūviu paskirstymas.

Iš pateiktu duomenų matome, kad policijos pareigūnai šaudo pakankamai taikliai (63% pataikymu), turint omenyje, kad jie šaudę į judančius taikinius (važiuojančio automobilio ratus, bėganti šunį).

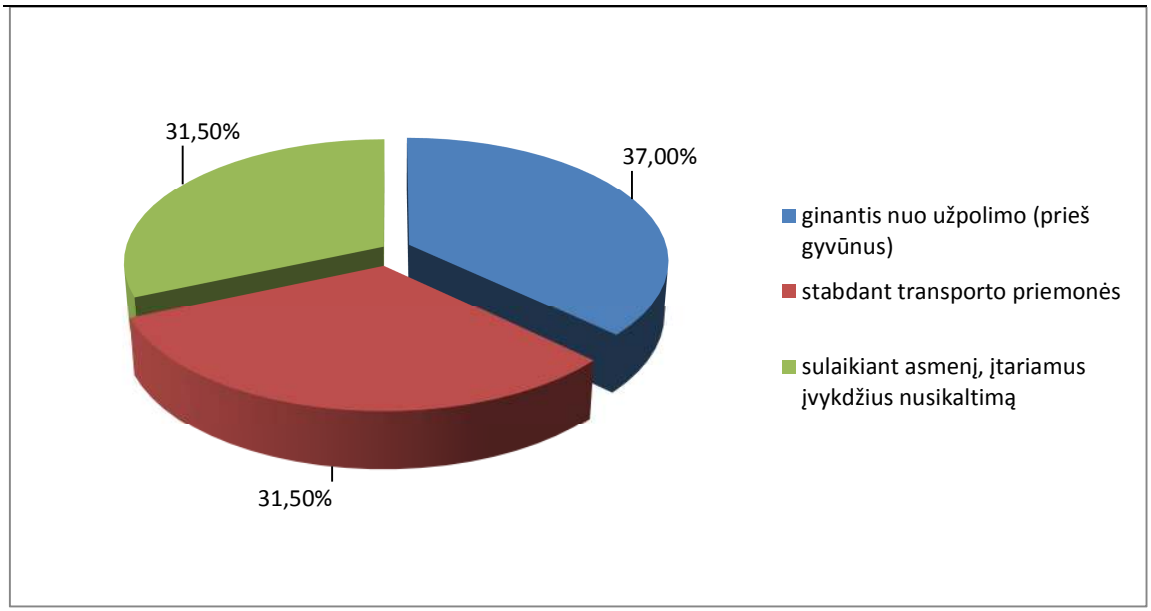
Pataikymu statistika per aptariamą 2012-2014 m.m. laikotarpį pateikta 3 lentelėje.

3 lentėle. Policijos pareigūnų pataikymo rezultatai

	2012 m.		2013 m.		2014 m.	
	šūviai	%	šūviai	%	šūviai	%
Pataikyta į taikinį	10	71	49	67	22	63
Nepataikyta	4	29	24	33	13	37

Policijos pareigūnų taiklumas per aptariamą laikotarpį nežymiai sumažėjo. Jeigu 2012 m. taiklumas sieke 71%, 2013 m.- 67%, tai 2014 m.- 63%.

Policijos pareigūnų tarnybinio ginklo tiriamuoju laikotarpiu panaudojimo priežastys pateiktos žemiau (4 pav.).

4 pav. Policijos pareigūnų tarnybinio ginklo tiriamuoju laikotarpiu panaudojimo priežastys.

Per 2014 m. Lietuvoje užregistruota 19 ginklo panaudojimo atvejai. Duomenų analizė parodė, kad 7 kartus (37% atvejų) tarnybinis ginklas buvo panaudotas ginantis nuo užpuolimo (prieš gyvūnus), po 6 kartus (31,50%) tarnybinis ginklas buvo panaudotas priverstinai stabdant transporto priemones bei sulaikant asmenis, įtariamus įvykdę nusikaltimą. Sulaikant asmenis tarnybinis ginklas buvo naudojamas tik įspėjamiesiems šūviams, naudojant kaip psichinė prievarta.

Per pastaruosius tris metus (2012-2014 m.) pasikeitė tarnybinio ginklo panaudojimo priežastys (4 lentelė).

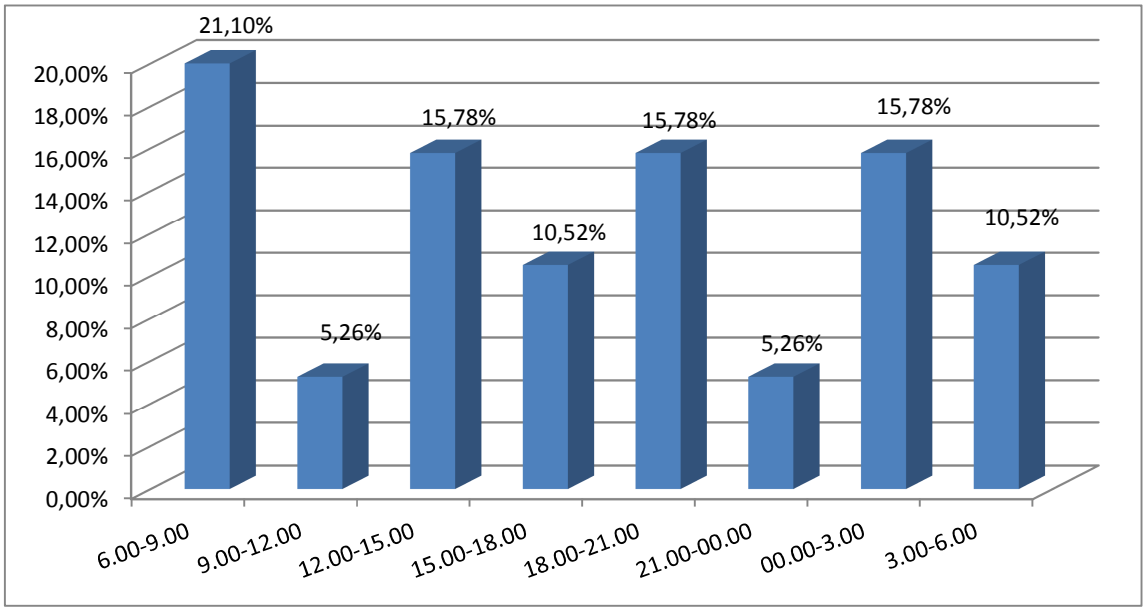
4 lentelė. Policijos pareigūnų tarnybinio ginklo 2012-2014 mm. panaudojimo priežastys.

Panaudojimo priežastys	2012 m.		2013 m.		2014 m.	
	atvejai	%	atvejai	%	atvejai	%
Priverstinai stabdant transporto priemones	14	58	13	56,5	6	31,5
Sulaikant asmenis, įtariamus įvykdę nusikaltimą	5	21	1	4,3	6	31,5
Ginantis nuo užpuolimo (prieš gyvūnus)	5	21	9	39,2	7	37

Iš pateiktos 4 lentelės matyti, kad mažėja ginklo panaudojimas priverstinai stabdant transporto priemones. Jeigu 2012 m. iššauta 14 šūvių (58%), 2013 m. – 13 šūvių (56,5%), tai 2014 m. – 6 šūviai (31,5%). Tuo tarpu išaugo šūvių skaičius, sulaikant asmenis, įtariamus įvykdę nusikaltimą. 2012m. buvo iššauta 5 kartus (21%), 2013 m. – 1 kartas (4,3%), 2014 m.

– 6 kartus (31,5%). Ginantis nuo užpuolimo (prieš gyvūnus) ginklas 2012 m. panaudotas 5 kartus (21%), 2013 m. - 9 kartus (39,2%), 2014 m. – 7 kartus (37%).

Kalbant apie tikslinę ginklo panaudojimo galimybę ir tikslingumą reikia įvertinti ir paros laiką, kai buvo panaudotas ginklas (5 pav.).

5 pav. Policijos pareigūnų tarnybinio ginklo tiriamuoju laikotarpiu panaudojimo paros laikas.

Duomenys rodo, kad nuo 6.00 val. iki 9.00 val. ginklas panaudotas 4 kartus (21.10%), nuo 9.00 val. iki 12.00 val. - 1 kartą (5.26%), nuo 12.00 val. iki 15.00 val. - 3 kartus (15.78%), nuo 15.00 val. iki 18.00 val. - 2 kartus (10.52%), nuo 18.00 val. iki 21.00 val. - 3 kartus (15.78%), nuo 21.00 val. iki 00.00 val. - 1 kartą (5.26%), nuo 00.00 val. iki 3.00 val. - 3 kartus (15.78%), nuo 3.00 val. iki 6.00 val. - 2 kartus (10.52%). Matome, kad šviesios paros metu nuo 9.00 val. iki 21.00 val. ginklas buvo panaudotas 9 kartus (47%), nuo 21.00 val. iki 9.00 val. 10 kartų (53%).

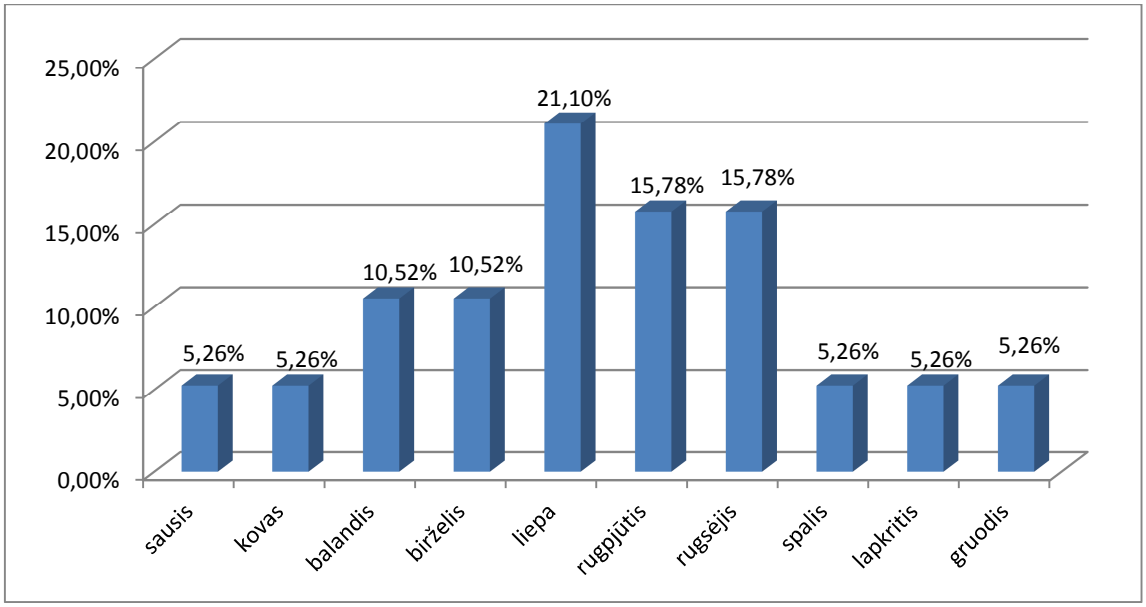
5 lentelė. Policijos pareigūnų tarnybinio ginklo panaudojimas pagal paros laiką.

Laikas	2012 m.		2013 m.		2014 m.	
	atvejai	%	atvejai	%	atvejai	%
Šviesiu paros metu nuo 9.00 val. iki 21.00 val.	14	58	13	57	9	47
Tamsiu paros metu nuo 9.00 val. iki 21.00 val.	10	42	10	43	10	53

Policijos pareigūnų tarnybinio ginklo panaudojimo statistika pagal paros laiką per 2012-2014 m. pateikta 5 lentelėje.

Išanalizavę 2012-2014 m. m. statistiką matome, kad švęsiu paros metu nuo 9.00 val. iki 21.00 val. 2012 m. ginklas buvo panaudotas 14 kartus (58%), 2013 m. – 13 kartus (57%), 2014 m. – 9 kartus (47%). Tamsiu paros metu nuo 9.00 val. iki 21.00 val. 2012 m. ginklas panaudotas 10 kartus (42%), 2013 m. – 10 kartus (43%), 2014 m. – 10 kartus (53%).

Ginklo panaudojimo atvejai pagal mėnesį pateikti žemiau (6 pav.).

6 pav. Ginklo panaudojimo atvejų paskirstymas pagal mėnesį.

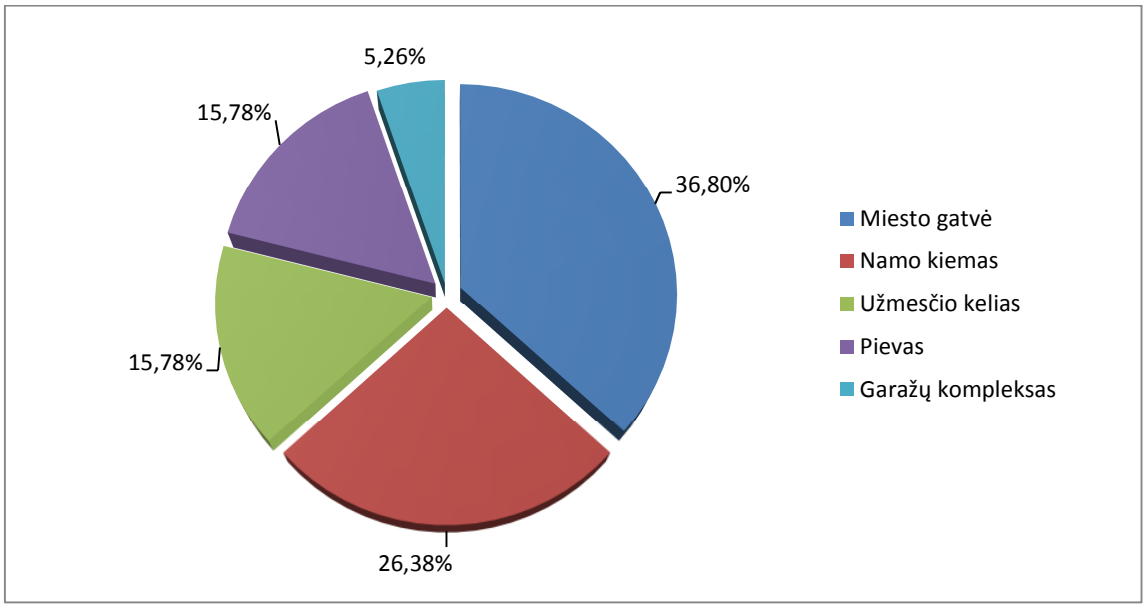
Kaip matome iš pateiktų duomenų daugiausiai ginklo panaudojimo atvejai buvo liepos mėnesį - 4 kartus (21.10%), rugpjūtį ir rugsėjį po 3 kartus (po 15.78%), balandį ir birželį po 2 kartus (po 10.52%), sausį, kovą, spalį, lapkritį ir gruodį ginklas buvo panaudotas po 1 kartą (po 5.26%), vasarį ir rugsėjį mėnesį ginklas nebuvo panaudotas nė karto. Policijos pareigūnų tarnybinio ginklo panaudojimo statistika pagal mėnesį per **2012-2014 m.** pateikta 6 lentelėje.

6 lentelė. Policijos pareigūnų tarnybinio ginklo panaudojimas pagal mėnesį.

Menuo	2012 m.		2013 m.		2014 m.	
	atvejai	%	atvejai	%	atvejai	%
Sausis	3	12	2	8,7	1	5,26
Vasaris	2	9	3	13	-	-
Kovas	3	12	2	8,7	1	5,26
Balandis	3	12	1	4,3	2	10,52
Gegužė	4	16	4	17,5	-	-
Birželis	1	4	2	8,7	2	10,52
Liepa	1	4	1	4,3	4	21,10
Rugpjūtis	2	9	3	13	3	15,78
Rugsėjis	-	-	-	-	3	15,78
Spalis	2	9	-	-	1	5,26
Lapkritis	2	9	4	17,5	1	5,26
Gruodis	1	4	1	4,3	1	5,26

Iš pateiktos 6 lentelės matyti, kad tarnybinio ginklo panaudojimas pagal mėnesį paskirstytas pakankamai tolygiai.

Duomenys pagal ginklo panaudojimo vietą pateikti 7 pav.

7 pav. Ginklo paskirstymas pagal panaudojimo vieta.

Per 2014 m. Lietuvos policija panaudojo šaunamąjį ginklą miestų gatvėse 7 kartus (36.80%), namo kieme 5 kartus (26.38%),užmiesčio kelyje 3 kartus (15.78%), pievoje 3 kartus (15.78%) ir 1 kartą garažų komplekse (5.26%). Policijos pareigūnų tarnybinio ginklo panaudojimo statistika pagal vietą per 2012-2014 m**.** pateikta 7 lentelėje.

7 lentelė. Policijos pareigūnų tarnybinio ginklo panaudojimas pagal vietą.

Laikas	2012 m.		2013 m.		2014 m.	
	atvėjai	%	atvėjai	%	atvėjai	%
Miesto gatvė	11	48	7	30,5	7	36,8
Užmiesčio kelias	9	36	7	30,5	5	26,38
Namo kiemas	2	8	5	21,65	3	15,78
Pievas	1	4	3	13	3	15,78
Butas	1	4	-	-	-	-
Automobilių saugojimo aikštelė	-	-	1	4,35	-	-
Garažų kompleksas	-	-	-	-	1	5,26

Pagrindines tendencijas nagrinėjamu laikotarpiu akivaizdžiai iliustruoja pateikta statistinė 7 lentelė. Daugiausiai ginklas buvo panaudotas miesto gatvėse, 2012 m. – 11 kartus (48%), 2013 m. – 7 kartus (30,5%), 2014 m. – 7 kartus (36,8%). Užmiestyje 2012 m. ginklas panaudotas 9 kartus (36%), 2013 m. – 7 kartus (30,5%), 2014 m. – 5 kartus (26,38%). Namų kiemuose ginklas 2012 m. buvo panaudotas 2 kartus (8%), 2013 m. – 5 kartus (21,65%), 2014

m. – 3 kartus (15,78%). Pievose ginklas 2012 m. buvo panaudotas 1 kartus (4%), 2013 m. – 3 kartus (13%), 2014 m. – 3 kartus (15,78%).

IŠVADOS

Apibendrinant visų pateiktų tarnybinių patikrinimų medžiagą dėl policijos pareigūnų tarnybinio ginklo panaudojimo nuo 2014 metu sausio 18 dienos iki 2014 metu gruodžio 29 dienos visais atvejais ginklai buvo panaudoti teisėtai.

Viso per 2014 metus buvo iššauti 57 šūviai, iš jų 22 šūviai atlikti į orą, naudojant kaip psichinę prievartą (39%).

Savo veikloje policijos pareigūnai panaudojo 9 mm tarnybinius ginklus: pistoletus Glock 19 - 7 kartus (35%), pistoletus Glock 17 - 6 kartus (30%), pistoletus ČZ-75 - 3 kartus (15%), pistoletus ČZ-92 ir PM - po 2 kartus (po 10%).

Šviesios paros metu ginklas buvo panaudotas 9 kartus (47%), tamsios paros metu 10 kartus (53%).

Lietuvos policija panaudojo šaunamąjį ginklą miestų gatvėse 7 kartus (36.80%), namų kiemuose 5 kartus (26.38%), užmiesčio keliuose 3 kartus (15.78%), pievose 3 kartus (15.78%) ir 1 karta garažų komplekse (5.26%).

Tarnybinis ginklas buvo panaudotas ginantis nuo užpuolimo (prieš gyvūnus) 7 kartus (37.00%), priverstinai stabdant transporto priemones 6 kartus (31.50%) ir 6 kartus (31.50%) sulaikant asmenis, įtariamus įvykdžius nusikaltimą.

Policijos pareigūnų šaudymo įgūdžiai yra aukšto lygio - šaudant į judančius taikinius (automobilių ratus, į pavojingus gyvūnus) pataikymai sudarė 63%.

LITERATŪRA

1. Čigrin V. Šaunamojo ginklo panaudojimo policijos veikloje analizė. *Visuomenės saugumas ir viešoji tvarka*. 2013, (10) : 36-44.
2. Čigrin V. Šaunamojo ginklo panaudojimo praktika policijos veikloje 2013 metais *Visuomenės saugumas ir viešoji tvarka*. 2014, (11) : 49-58.
3. Dambrauskienė G., Marcijonas A., Monkevičius E. Lietuvos teisės pagrindai. – Vilnius: Justitia, 2004.
4. Linkevičiūtė I. Administracinė diskrecija ir jos vertinimas teismų praktikoje. *Jurisprudencija: mokslo darbai*. – Vilnius: MRU. T. 5(83). 2006m.
5. Saulius Greičius. Prievartos naudojimo įgyvendinant valstybės sienos apsaugos tarnybos funkcijas teisinio reguliavimo aspektai. *Jurisprudencija: mokslo darbai*. – Vilnius: MRU. T. 76(68). 2005m.
6. Urmonas A. Pranevičienė B. Administracinės diskrecijos esmė ir diskrecijos kontrolės galimybės // *Jurisprudencija: mokslo darbai*. – Vilnius: LTU. T. 32(24). 2002 m.

7. Lietuvos Aukščiausiojo Teismo Nutartis Nr. 2K–304/2004.
8. Lietuvos Aukščiausiojo Teismo nutartis Nr. 2K–565/1999.
9. Lietuvos respublikos administracinių teisės pažeidimų kodeksas. Aktuali redakcija 2013-08-01. http://www3.lrs.lt/pls/inter3/dokpaieska.showdoc_l?p_id=453621
10. Lietuvos respublikos policijos veiklos įstatymas. Aktuali redakcija 2012-10-20. http://www3.lrs.lt/pls/inter3/dokpaieska.showdoc_l?p_id=435630
11. Lietuvos respublikos baudžiamasis kodeksas. Aktuali redakcija 2013-07-13. http://www3.lrs.lt/pls/inter3/dokpaieska.showdoc_l?p_id=453631

USE OF A FIREARM POLICE ACTIVITY ANALYSIS

Viačeslav Čirgin*
Mykolas Romeris University

S u m m a r y

Law is binding only to ensure the benefits are not always enough, morality, public opinion or belief, therefore legal binding ensured with the aid of state violence. Having the appropriate authority officials cases provided by law has the right to use force when necessary to prevent violations of law, to retain them in the persons and in other cases, protecting and defending individual, society, the State's legitimate interests. In addition, officials in the performance of their official duties, and shall have the right to defend your life and health. For these purposes, the law provides for the right to keep and officials in appropriate situations to use a firearm, and other physical and psychological coercion. As the use of coercive measures in all cases limits the person against whom the measure used, to act according to his will, personal freedom of restrictive measures is strictly regulated in the law, leaving the officers discretion, exerted only a less coercive forms of selection. Of all the species of greatest risk of violence against the person against whom force is used, causes the use of firearms. The need to use force can arise in various situations, for example. Strength, forcing a person to fulfil a legal requirement; braced dangerous attempt, apprehending a person of an offense and avoids arrest, stop the car and so on. Therefore, in exceptional cases, police officers have to use a firearm. This paper analyzes the use of firearms cases in 2014.

Keywords: firearm, a police officer, use of a firearm..

Viačeslav Čigrin*, Mykolo Romerio universiteto Viešojo saugumo fakulteto Valstybės sienos apsaugos katedros lektorius. Mokslinių tyrimų kryptys: Visuomenės saugumas.
Viačeslav Čigrin*, Mykolas Romeris university Faculty of Public Security lecturer Department of State Border Protection Research interests: Public security.